

Kõigekõrgemalt kinnitatud
Wenemaa tööstuse ja kaubanduse
edendamise Seltsi

NARWA OSAKOND

Näituse-komitee.

Narwas, Helsingeri uul. № 8.

G. A. Andersoni kontoris.

Telefon nr. 58.

P. P.

Postistempli kuupäew.

Kõigekõrgemalt kinnitatud Wenemaa tööstuse ja kaubanduse edendamise Seltsi **Narwa osakond** paneb täiesolemal aastal Narwas esimese suurema tööstuse ja mitmesuguste tööharude näituse toime.

Näitus avatakse 3. augustil ja kestab kuni 11. augustini s. a. Näitusel on järgmised peajaooskonnad: **tööstus, kunstitööd, õhusõit, põllu-majandus, tuletõrjumine, üldine, õpetlik-teaduslik kirjandus ja kaubandus.**

Peale oma peaülesannete kannab näitus ka õpetlik-näitusliku laadi. Sellepärast oleks soovitatav, et need väljapanejad, kellel see võimalik, oma väljapanekute juurde jätetud lisaksid ja järjekorralikku tööde käiku ja saaduste valmistamist näitaksid.

Narwa on üks suurematest wabrikulinnadest, kellel tööstuse ja kaubanduse kohta tähtsus on. Tema seisab Peterburi ja Gestiina kubermangude piiri peal, milles kultura- ja majandusline elu mitmes asjas üksteisest ise laadi kannab, kuna nii ühel kui teisel pool oma tähelepanemise väärtised head küljed on. Peale selle on Narwa linn weede kaudu Peipsi järve taguste maakondadega ühendatud.

Narwa ümbruskonnas on mitmesuguseid wäikese ja suurtoöstuse harusid, mis nõrgalt on edenenud, ehk neid olemas ei olegi, sell põhjusel, et nende iselaadi, tööde valmistamist ja praeguse aja kaubanduseturu nõudmisi dieti ei tunta.

Wenemaa tööstuse ja kaubanduse edendamise Seltsi Narwa osakond wõttis oma peale raske ülesande nende puuduste kõrvaldamiseks näitust toime panna laia eeska-waga, millest väljapanejad terwelt Wenemaalt, ja uute leiduste jaoks konnas ka wälj-malt otseteel, ehk endi esitajate läbi wõivad osa wõtta. Selle juures avaldab näituse komitee lootust, et ka suuremad wabrikud, kes endi saadusi auhinna mõistmise alla anda ei taha, oma töowalmistusi wäljapanema saawad ilma wõistluseta ja sellega laiematele rahwahulkadele võimalust annawad, endid nende töödega tutvustada.

Kunstitööde jaoks konnas on wäljapandud, mitmesugused kunstitööd, niisamuti ka tarwituseasjad, nagu muu seas kunstlikult valmistatud mööblid, nikerdus-tööd, wälja-põletamine puu peale, naisterahwa näputööd jne.

Et õhusõidu wastu huwitus alatafa kasvab, mille üle siin paljud dieti midagi ei tea, asutatakse näitusel õhusõidu jaoks konn, ja näituse komitee loodab, et selles meie õhusõidu seltsi ja lennumasinat tehased osa wõtma saawad, ja et asja näitlikuks teha, on komitee sammusid teinud, et näituse ajal ka lendamisi toime pannakse.

Põllumajanduse jaoks konn on iseäranis tähtjas kohalikule ümbruskonnale. Selles on järgmised osakonnad: hobuse- ja loomakaswatus, linnukaswatus, kalakaswatus ja kalapüük, aiapidamine, teeduwilja kaswamine, mesilaste pidamine, piimatootus, jahi-pidamine ja muud põllumajanduse harud.

Põllutöö peawalitjuse ja teiste asutuste poolt on näitusekomiteele 500 rbl. toetusraha lubatud, millest põllumajanduse jaoks konnas wäljapanejatele paremate wäljapanekute eest ka rahalisi summasid auhindadeks antakse. Peale selle on veel Riigi hobusekaswatus peawalitjuse poolt toetusraha auhindadeks palutud.

Et loomade wäljapanejatele raskesti teeb loomi kauemat aega näitusel pidada, siis wõivad wäljapanejad neid soowi järele juba neljandal päewal näituselt ära wiia.

Ü leüldises jaoskonnas wõiwad wälja pandud saada: statistika, rahwa kars-
kuse eest hoolitsemine, ühistegemus (kooperatsioon), termisehoid, ja ülepea niisugused wäl-
japanekud, mis teiste jaoskondade alla ei käi.

Koduise käsitöö valmistajatele naisterahwaste koduse kudumise
töödele (kangad jne.) antakse näituskomitee poolt nende wäljapanekute jaoks platšid
ilma maksuta, et seeläbi kodust käsitööd edendada ja selle valmistajatele võimalust
anda, laiemalt ringkondades oma töösid tutvustada ja nende ostjaid ja müügikohtasid
leida. Kaugemal elutsejad wäljapanekjad, kellel võimalik ei ole isiklikult näitusele ilmuda,
wõiwad omad wäljapandavad asjad näituskomitee nime peale saada, kes nad siin wälja-
paneb ja pärast tagasi saadab.

Paremate wäljapanekute eest antakse a u h i n d a s i d, nagu aurahad, diplomid kuld,
hõbe ja brons aurahade peale ja kiitusekirjad walitjuse- ja teiste asutuste ja jeltside poolt.

Näituse aupresidendi kohustuse on Peterburi kuberner krahw Aleksander
Wassiljewitš Adlerberg lahkeste oma peale wõtnud.

Siia juurde ülesandmiselehte, määrusi asjade wäljapanemise kohta ja näituse eeskawa
lisades, palume teid A. H. soowi korral näitusest osa wõtta, ülesandmise lehe peale tar-
wilisi wastusid kirjutada ja jeda võimalikult pea Näituse komitee nime peale saada, Narwa,
Selsingeri uul. nr. 8., G. A. Andersoni kontori, telefon nr. 58.

Kõikide järellüsimiste peale wastab komitee lahkeste.

Näituse komitee.

Määrused väljapanejatele

esimesel mitmesuguste tööde ja tööstuse näitusel Narwas, Skating-Rinki ruumides ja Eesti Seltsi aias, 3—11. augustini 1913 a.

1. Näitusele võetakse vastu väljapanefuid igalt poolt Wene riigist, ja uuemate leiduste jaoskonnas ka väljamaalt.

2. Ürid ja isikud, kes näitusest joowiwad osa võtta, peawad oma ülesandmist, kaajapandud ülesandmise lehtede peal, mitte hiljem kui 25. juuliks 1913. a. Näituse komiteele saatma (Narwas, Helsingeri uul. G. A. Andersoni kontor nr. 8.)

3. Peale ülesandmiselehtede wastuwõtmist, teatab korraldawa näituse komitee oma otjust aegsaste väljapanejale. Ülesandmiselehe sisseaatmisega awaldab väljapaneja oma täielist nõusolemist kõigi näituse komitee määruste ja seadluste kohta.

4. Wiibimata kohe, peale näituseplatšide äramääramist, ja mitte hiljem, kui näituse algul, tuleb platširaha ära maksta komiteele.

5. Kõik väljapandud liikumise abinõud ja masinad, nende liikumise ajal, peawad nõnda kaitstud olema, et inimesed nendega kokku ei puutu ja et õnnetusi ei juhtuks. Nende näitamise ajal juhtuwate õnnetuste eest wastutab väljapaneja.

6. Väljapanejad võiwad omad asjad ka komitee nimele saata, ilma et isiklikult nende wastuwõtmise ja platšide ülesseadmise juures tegewad oleks.

7. Väljapandawad asjad võiwad ka teiste isikute poolt toodud saada, kellel selleks väljapanejate poolt kirjeldatud wolitused on antud.

8. Asjade sissepaifimine ja toomine näitusele ja sealt tagasi saatmine, asjade finnitamine nende wedu ja näitusel olemise ajal, ja nende ülesseadmine sünnib väljapanejate oma fulul.

9. Wolinikudel, sellidel ja teistel isikutel, kes mingisuguse tegewuse ehk wõistluse pärast väljapaneja asemel näitusele tulewad, peawad iseäralikud wolikirjad olema.

10. Pärast näituse awamist wõib asju näitusele tuua ainult korraldawa komitee iseäralise lubaga.

11. Pärast näituse lõpetamist ei wõi ühtegi asja näituse ruumidest ära wiia ilma lubatäheta, mida väljapanejale komitee poolt antakse, pärast seda, kui ta kõik tarwilised maksud on ära maksnud.

12. Kastiide ja sissepaifimise materjali ära koristamine sünnib väljapanejate endi poolt.

13. Asjade ülesseadmine sünnib 31. juulist kuni 2. augustini 1913 a. ja peab näituse awamise eelõhtul lõpetatud olema.

Märkus: Iseäranis suurte asjade ülesseadmine ja kofkupanemine, mis kaua aega wõtab, wõib komitee iseäraliku luba peale ka enne tähendatud aega sündida.

14. Näituse komitee kannab üleüldise näitusehoone ehitamise, walgustamise ja ehitamise fulud. Väljapandud asjade eraldi walgusamine, ehitamine ja ilustamine nende platšide peal jääb väljapanejate endi hooleks ja fulu peale, milleks nad komiteelt luba peawad küsima.

15. Keelatud on ilma komitee lubata midagi näituse hoone seinade külge naeltega lüüa ehk finnitada, ehk põranda külge midagi teha.

16. Komitee poolt on näituseplatšil ja ruumides üleüldine järelewaatus ja walwus, aga tema ei wastuta

nende kahjude eest, mis tulekahju ja warguse läbi wõiwad juhtuda.

17. Näituse komitee wõtab kõik abinõud tarwitusele, et näitus õigel ajal awatud ja lõpetatud saaks, aga tema ei wõta wastutust oma peale, kui põhjustel, mis temast ära ei ripu, nende tähtaegade karwapealt täitmise wõimalik ei ole.

18. Ükski väljapaneja ei wõi ilma lubata oma platšil peale asju panna, mis ülesandmiselehes ei ole tähendatud ja millede näitusel olemist komitee mitte sündsaks ehk hädaohtlikuks tunnistab.

19. Ükski väljapaneja ei wõi ilma komitee lubata oma omast platšist, ehk terwet platši teisele isikule ära anda ehk edasi anda.

20. Väljapandud asju ei wõi enne näituse lõppu ära wõtta ehk ära wiia muidu, kui komitee iseäralise lubaga.

21. Väljapandud asju wõib müüa — kuna nende müügihinnast 5% näituse heaks peab maksetama.

22. Iseäralise kofkuleppimise järele wõib komitee väljapanejate tarwituseks elektriwalgust ja wett muretsjeda.

23. Väljapanejad saawad näituse komitee poolt määratud arwel endile ehk endi asemikfudele sisseeminekupiletid.

24. Väljapandud asjade päewapildiks üleswõtmine, kopeerimine ehk muul wiisil kujutamine wõib ainult väljapaneja ja näituse komitee lubaga sündida, kellel õigus on neid üleswõtteid omale saada, mis nad tarwilikud leiawad olema.

25. Auhinnamõistjate komisjoni tegewuse alguse ajaks peawad väljapanejad kõik teated auhinnamõistmise tarbeks andma, nagu: tööliste arv, ettewõtte läbikäigu suurus, millal ettewõtte asutatud, algupäralised diplomid ennem saadud auhindade üle, kui neid olemas on, ehk nende kopeiad, mis notariuse poolt finnitatud. Kui neid teateid ei ole antud, kaotab väljapaneja õiguse oma asju auhinnamõistmise alla anda.

26. Korraldawal komiteel jääb õigus kõigis juhtumistes, mis käesolewates määrustes mitte pole ette nähtud, otsuseid teha, mis otsekohe täide jaadetakse.

27. Kõikide väljapanefute üle walmistatakse nimefiri (katalog), milles peale näituse kohta käiwate teatede ka kuulutusi mahutatakse iseäralise maksu eest.

28. Väljapandud asjade eest maksetakse platširaha järgmiselt: 1 ruutarsina eest finnises ruumis:

- a) põranda peal 2 rbl.
- b) seinapeal 1 rbl.
- c) laudade peal 2 rbl.

1 ruutarsina eest väljas katuste alla:

- a) põranda peal 1 rbl.
- b) seinapeal 50 kop.
- c) laudade peal 1 rbl.

1 ruutjulla eest väljas näituseplatšil 3 rbl.

Iga platši eest, mis vähem ruumi wõtab, kui 3 arsinat, maksetakse ikkagi nagu 3 arssina eest.

Märkus: Näituse komitee wõib oma arwanõgemise järele üleüldisefulikkude asjade eest (näituseks: koolidele, seltsidele, kunsti- ja teaduslikfude tööde ja wälfeste käsitööde eest) platširaha wähendada.

Loomakasvatuse, kalakasvatuse ja aiapidamise jaosfondades teatatakse platssiraha suurust nõudmise peale.

Et loomade ja lindude näitusel pidamine nende väljapanekutele raskesti teeb, siis võib soovi peale loomi ja lindu juba 4. päeval näituselt ära viia.

Wäljapandawate asjade ja loomade wedu Põhja-Eääne raudteedel sünnib poole hinnaga, s. o. asjade ja loomade eest maksetakse nende näitusele saatmise juures täis hind, mis üle arasaatmise jaa-
maist tarwilik tunnistus võetase, kuna siis näituselt ta-
gasi wiimine raudteel maksuta on.

Wäljawaete Ministreeriumi poolt finnitatud näituse seadusest.

§ 11. Näitusele wäljapandud asjade headus hinna-
takse isearalise auhinnamõistja- komisjoni poolt, kelle
liikmed on: näitusekomitee poolt walitud ja Seltsi nõukogu
poolt finnitatud isikud, — näituse seaduse § 3 põhjal
mitmesuguste asutuste poolt saadatud isikud, ja wäljapa-
neajate esitajad, keda nemad endi keskest walivad. Wälja-
panejate esitajad wõiwad näituse komitee poolt määratud
arwul walitud saada, aga mitte rohkem kui üks iga jaos-
konna kohta. Auhinnamõistmine sünnib seaduste järele,
mida korraldaw näitusekomitee wälja töötanud ja Kauban-
duse ja Tööstuse ministreeriumile finnitamiseks ette pannud.

LÜHIKE NÄITUSE EESKAWA.

1 jaosfond — igasugune tööstus ja wabrikutöös-
tus, käsitööd ja kodune käsitöö ja igasugused uuemad
leidused.

2. jaosfond — kunstitööd ja sünnitused.

3. jaosfond — õhusõit, lendamisemasinad, aero-
plaanid nende loomulikus suuruses, mudelid, joonistused
ja nende osad.

4. jaosfond — põllumajandus, põllupidamine,
metjaasjandus, feeduwiljakaswatus, aiapidamine, looma-
kaswatus, mehilastepidamine, piimatalitus, kalakaswatus,
kalapüük ja jahipidamine.

5. jaosfond — tulefustutuse asi, tulefindlad
ehitused, tulefustutamise abinõud ja tuletõrjujate seitside
edendamise.

6. jaosfond — üleüldine: statistika, rahwa kars-
tuse eest hoolitsimine, ühistegewuselised seitsid, terwisehoid jne.

7 jaosfond — õpetlik ja kirjandusline: rah-
waharidus, õpilaste tööd, joonistused, kogude proowid,
tehnikasse, käsitöösse, ja põllumajandusesse puutuwad
raamatud ja käsikirjad.

Soomitaw on, et näitliselt tutwustamise otstarbel igas
ülemaltähendatud jaoskonnas ühes asjade ja walmistuse-
tega ka nende walmistamine ja töökaif järjekorralikult
seletatud oleks.

8. jaosfond — kaupluse osakond on selleks
otstarbeks, et asju ja töösid eraldada, mis ülemaltähen-
datud jaosfondade hulka ei kuulu ja mida wäikesel mõ-
dul müüakse.

Kõigis jaosfondades, peale kaupluse jaoskonna, loe-
takse wäljapanekuteks: igasugune materjal, mudelid,
proowid, joonistused, waated, plaanid, fujutused, al-
bumid, kartogrammid, diagrammid, tabelid, trükitööd,
mis wäljapandud asjade kohta puutuwad, peale selle
loomad.

ENSV. TA. Fr. R. Kreutzwaldi nim.

Kirjandusmuuseumi

Arhiivraamatukogu

92708

